

Srbština je jihoslovanský jazyk Spisovný srbský jazyk je založen na štokavském nářečí, a rozlišují se východní (ekavská) a západní (ijekavská) varianta.

- ekavština (jat se vyslovuje jako é) – používá se pouze v Srbsku, kde je z velké míry převažující výslovnost.

- jekavština (jat se vyslovuje jako ě) – jediná výslovnost v Bosně a Hercegovině, Černé Hoře a Chorvatsku, v Srbsku pouze ve západní části (pořád ustupuje pod vlivem médií).

Srbština užívá dvojího písma: cyrilice a latinky. Obě soustavy písma mají 30 písmen.

CYRILICE Velká písmena	LATINKA Velká písmena	cyrilice malá písmena	latinka malá písmena
А	A	а	a
Б	B	б	b
В	V	в	v
Г	G	г	g
Д	D	д	d
Ђ	Đ	ђ	đ
Е	E	е	e
Ж	Ž	ж	ž
З	Z	з	z
И	I	и	i
Ј	J	ј	j
К	K	к	k
Л	L	л	l
Љ	LJ	љ	lj
М	M	м	m
Н	N	н	n
Њ	NJ	њ	nj
О	O	о	o
П	P	п	p
Р	R	р	r
С	S	с	s
Т	T	т	t
Ћ	Ć	ћ	ć
У	U	у	u
Ф	F	ф	f
Х	H	х	h
Ц	C	ц	c
Ч	Č	ч	č
Џ	DŽ	џ	dž
Ш	Š	ш	š

Fonetika

Srbština má pět samohlásek: a, e, i, o, u a 25 souhlásek, jež odpovídají zhruba příslušným českým souhláskám, s výjimkou hlásky h, jež má v srbštině poněkud odlišný charakter. Kromě toho má srbština, na rozdíl od češtiny dvě zvláštní polosylkavkové souhlásky označené písmeny ć, đ a měkké l'.

Znělé souhlásky: b, d, g, đ, dž, z, ž, v

Neznělé souhlásky: p, t, k, č, ć, s, c, h, f

Měkké souhlásky (a souhlásky, které se chovají jako měkce): ć, đ, lj, nj, (c, č, š, ž, nekdy r)

Seskupování hlásek a jejich změny

Při seskupování hlásek dochází k různým hláskovým změnám, jež jsou jednak živé, foneticky motivované, a jednak jsou výsledkem historického vývoje a z dnešního hlediska se jeví jako nemotivované střídání hlásek (tzv. alternance).

K živým hláskovým změnám patří různé druhy přizpůsobování hlásek (tzv. spodoba neboli asimilace) a zjednodušování souhláskových skupin. Tyto změny se v srbštině odrážejí také v písmu.

Přízvuk

Přízvuk je v srbštině volný a pohyblivý, může měnit své umístění v různých tvarech téhož slova. Podstatou srbského přízvuku je intonace a délka. Na základě těchto dvou vlastností spisovná srbština rozlišuje čtyři přízvuky: dlouhý stoupavý, dlouhý klesavý, krátký stoupavý a krátký klesavý. V textech se běžně neuvádí, najdeme ho pouze v jazykovědných publikacích.

Vedle přízvuku existuje ještě délka, která se může vyskytovat pouze ve slabikách po přízvuku.

↓Přízvuk/slabika→	Jediná slabika	První slabika	Druhá slabika	Poslední slabika
Klesavý, dlouhý krátký	+	+	-	-
Stoupavý, dlouhý krátký	-	+	+	-
délka	-	-	+	+

dlouhý stoupavý přízvuk: rúka, devójka, pésak

krátký stoupavý přízvuk: nòga, požéleti, pòtok

dlouhý klesavý přízvuk: grâd, sín, bròd

krátký klesavý přízvuk: kùća, vètar, glèdati

délka: kapètān, rādnīk, jùnāk

Pravopis

Srbský pravopis je fonetický, to znamená, že v srbštině píšeme jednotlivé hlásky tak, jak je slyšíme vyslovovat.

srbský/český: srpski/srbský, slatki/sladký, niski/nízký, gde/kde

Výjimkou z tohoto pravidla představuje psaní d před s a š. Písmeno se tu zahovává bez ohledu na výslovnost. Např. sredstvo, odšetati.

Srbština má pouze jedno i (na rozdíl od českého i/y), např. biti – být, umiti – umýt

Morfologie

Substantiva

Podstatná jména vyjadřují v srbštině svými tvary gramatické významy rodu, čísla a pádu, v omezené míře také význam životnosti.

Skloňování podstatných jmen

Skloňování podstatných jmen mužského rodu

		životná		neživotná	
		Tvrdé skloňování	Měkké skloňování	Tvrdé skloňování	Měkké skloňování
J. č.	1.	učenik-ø	mladić-ø	prozor-ø	pokrivač-ø
	2.	učenik-a	mladić-a	prozor-a	pokrivač-a
	3.	učenik-u	mladić-u	prozor-u	pokrivač-u
	4.	učenik-a	mladić-a	prozor-ø	pokrivač-ø
	5.	učenič-e	mladić-u	prozor-e	pokrivač-u
	6.	učenik-u	mladić-u	prozor-u	pokrivač-u
	7.	učenik-om	mladić-em	prozor-om	pokrivač-em
Mn. č.	1.	učenic-i	mladić-i	prozor-i	pokrivač-i
	2.	učenik-a	mladić-a	prozor-a	pokrivač-a
	3.	učenic-ima	mladić-ima	prozor-ima	pokrivač-ima
	4.	učenik-e	mladić-e	prozor-e	pokrivač-e
	5.	učenic-i	mladić-i	prozor-i	pokrivač-i
	6.	učenic-ima	mladić-ima	prozor-ima	pokrivač-ima
	7.	učenic-ima	mladić-ima	prozor-ima	pokrivač-ima

1. pád jednotného čísla

a) Podle uvedených vzorů se skloňují podstatná jména mužského rodu zakončená na souhlásku, nebo na samohlásku –o, která vznikla z koncového –l, a na samohlásky –o a –e. Souhlásky –l se na konci slova nemění v cizích slovech a též v novějších domácích slovech, např. general, kanal, val.

b) Některá podstatná jména mají v 1. pádě jedn. čísla a v 2. množ. čísla vkladné –a, které se v jiných pádech ztrácí např. vetar/vetra, posao/posla, orao/orla.

2. pád jednotného čísla

Vkladné –a- se v tomto pádě (stejně jako ve všech ostatních pádech kromě 2. pádu množ. čísla) ztrácí. Přitom dochází k různým změnám:

a) Jedná se o spodobu znělých a neznělých souhlásek, např. vrabac - vrapca, dolazak - dolaska.

b) Souhlásky t+c a d+c splývají v c, např. otac – oca, gradac – gracia.

c) Koncová samohláska –o se mění na –l, např. posao – posla, orao – orla.

d) Souhláska –l se mění na –o jestliže po ní následuje přípona –ac, např. mislilac – mislioca.

4. pád jednotného čísla

U podstatných jmen neživotných se 4. pád rovná 1. pádu, u podstatných jmen životných se 4. pád rovná 2. pádu

5. pád jednotného čísla

a) Před koncovkou –e se v domácích slovech souhlásky k, g, h mění na č, ž, š, např. momak – momče, drug – družo, duh – duše.

b) U většiny podstatných jmen zakončených souhláskami –c, -z se tyto souhlásky mění před koncovkou –e na –č, -ž, např. otac – oče, knez – kneže.

c) Podstatná jména zakončená na –ak s vkladným –a-, před nímž je t, d, č, ć, s, š, z, ž, mají též koncovku –u, např. zadatak – zadataku, predak – pretku, mozak – mozgu.

d) Některá jednoslabičná a dvouslabičná podstatná jména zakončená na –h mají koncovku –u, např. strah – strahu.

e) Většina podstatných jmen zakončených souhláskou –r může mít koncovku –e i –u, např. gospodar – gospodaro i gospodaru.

7. pád jednotného čísla

a) Koncovku –em, případně –om, mají i podstatná jména zakončená na souhlásku –c, -r, které se chovají jako měkké, např. novac – novcem, otac – ocem, stric - stricem i stricom, gospodar – gospodarom i gospodarom; ale zec – zecom.

b) Koncovku –om mají i podstatná jména zakončená na č, ž, š, jestliže předcházející samohláska je –e-, např. padež – padežom, Beč – Bečom.

c) Podstatné jméno put má obě koncovky: putem i putom.

1. pád množného čísla

a) Téměř všechna jednoslabičná a některá dvouslabičná podstatná jména rozšiřují v množném čísle svůj kmen o –ov- po tvrdých souhláskách, které se chovají jako měkké, např. drug – drugovi, orao – orlovi, muž – muževi, otac – očevi.

b) Podle vzoru posao se skloňují jednoslabičná podstatná jména mužského rodu. Výjimkou jsou slova crv, konj, mrav, pas, prst, zub, Čeh, Rus, Grk, která tvoří množné číslo bez rozšíření kmene: crvi, konji, psi, Česi, Rusi, Grci...

- c) Někteřá podstatná jména zakončená na -r, -c, -z rozšřirují kmen o slabiku -ev-, současné se někdy mění c a z na č a ž, např. stric – stričevi, knez – kneževi/knezovi i mraz – mrazevi/ mrazovi.
- d) Někteřá podstatná jména mají rozšřirené i nerozšřirené tvary množného čísla, např. brk – brkovi i brci, znak – znakovi i znaci, zvuk – zvukovi i zvuci.
- e) Podstatná jména zakončená na -in tuto příponu v množném čísle ztrácejí, např. Srbin – Srbi, Beograđanin – Beograđani.
- f) Před koncovkou -i se souhlásky k, g, h mění na c, z, s, např. momak – momci, bubreg – bubrezi, uspeh – uspesi.
- g) Nepravideľné tvary v množném čísle mají: čovek – ljudi, brat – braća, gospodin – gospoda, vlastelin – vlastela. Tvary braća, gospoda a vlastela jsou hromadná podstatná jména jednotného čísla a skloňují se podle vzoru žena.

2. pád množného čísla

- a) Někteřá podstatná jména mají koncovku -i, např. sat – sati, mesec – meseci, par – pari, ar – ari, ljudi – ljudi, stepen – stepeni.
- b) Někteřá podstatná jména mají koncovku -iju, např. gost – gostiju, nokat – noktiju (i nokata), prst – prstiju.

Skloňování podstatných jmen ženského rodu

		Podstatná jména zakončená na samohlásku - a	Podstatná jména zakončená na souhlásku
J. č.	1.	-a	-ø
	2.	-e	-i
	3.	-i	-i
	4.	-u	-ø
	5.	-o	-i
	6.	-i	-i
	7.	-om	-i/-iju
Mn. č.	1.	-e	-i
	2.	-a (-i, -u)	-i
	3.	-ama	-ima
	4.	-e	-i
	5.	-e	-i
	6.	-ama	-ima
	7.	-ama	-ima

Vzory pro podstatná jména ženského rodu zakončená na –a:

J. č.	1.	žen-a	sestr-a	majk-a	ruk-a	učiteljic-a
	2.	žen-e	sestr-e	majk-e	ruk-e	učiteljic-e
	3.	žen-i	sestr-i	majc-i	ruc-i	učiteljic-i
	4.	žen-u	sestr-u	majk-u	ruk-u	učiteljic-u
	5.	žen-o	sestr-o	majk-o	ruk-o	učiteljic-e
	6.	žen-i	sestr-i	majc-i	ruc-i	učiteljic-i
	7.	žen-om	sestr-om	majk-om	ruk-om	učiteljic-om
Mn. č.	1.	žen-e	sestr-e	majk-e	ruk-e	učiteljic-e
	2.	žen-a	sestar-a	majk-i	ruk-u	učiteljic-a
	3.	žen-ama	sestr-ama	majk-ama	ruk-ama	učiteljic-ama
	4.	žen-e	sestr-e	majk-e	ruk-e	učiteljic-e
	5.	žen-e	sestr-e	majk-e	ruk-e	učiteljic-e
	6.	žen-ama	sestr-ama	majk-ama	ruk-ama	učiteljic-ama
	7.	žen-ama	sestr-ama	majk-ama	ruk-ama	učiteljic-ama

1. pád jednotného čísla

a) Podle uvedených vzorů se skloňují podstatná jména ženského a mužského rodu zakončená na samohlásku –a, např. kuća, sudija.

b) Podle vzoru žena se skloňují i hromadná podstatná jména braća, gospoda, vlastela a deca.

c) Podle vzoru žena skloňuje se podstatné jméno mati, jehož 5. pád se rovná 1. pádu a 4. pád má tvar mati i mater. Ostatní tvary jsou pravidelné, tj. 2. pád jedn. č. mater atd., v množném čísle má v 1., 4. a 5. pádě tvar matere.

3. a 6. pád jednotného čísla

a) V těchto pádech se souhlásky k, g, h před koncovkou –i mění na c, z, s, např. majka – majci, noga – nozi, snaha – snasi.

b) V některých případech k této změně nedochází:

- v osobních jménech, např. Draga – Dragi;

- v podstatných jménech zakončených na –cka, –čka, –čka, –tka, –ska, –zga, –sha, např. tetka – tetki, mačka – mački, mazga – mazgi;

c) Zeměpisná jména, která jsou ve tvaru přídatného jména, mají v těchto pádech koncovku –oj, např. Češka – Češkoj, Francuska – Francuskoj.

5. pád jednotného čísla

a) Většina osobních jmen s výjimkou jmen na –ica a dvojslabičných jmen přízvukem (Mára – Máro!, Mája – Májo!) má 5. pád shodný s 1. pádem. Např. Snežana – Snežana!, Milena – Milena!

b) Trojslabičná a vícetřídabičná podstatná jména zakončená na –ica mají koncovku

-e. Avšak podstatná jména, která mají pejorativní odstín, mají koncovku –o, např. kukavica – kukavico!

c) U zeměpisných jmen, která jsou vlastně přídavnými jmeny, se 5. pád rovná 1. pádu, např. Češka, Slovačka. Totéž se vztahuje i na některá osobní jména a podstatná jména vyjadřující příbuzenské vztahy, např. Anka, tetka, ujna.

2. pád množného čísla

a) V případě, že jsou před koncovkou –a dvě souhlásky, vsouvá se mezi ně vkladné –a-, např. devojke – devojaka, sestre – sestara. Výjimkou tvoří skupiny souhlásek st, št, šč, šć, sc, zd, žd, tnj, dnj. Např. laste – lasta, zvezda – zvezda atd.

b) Některá podstatná jména se vyhýbají vsouvání vkladného –a- tak, že přibírají koncovku –i, např. majke – majki, borbe – borbi, vojske – vojski, sumnje – sumnji.

Vzory pro podstatná jména ženského rodu zakončená na souhlásku

J. č.	1.	stvar	radost	misao	kći
	2.	stvar-i	radost-i	misl-i	kćer-i
	3.	stvar-i	radost-i	misl-i	kćer-i
	4.	stvar	radost	misao	kćer
	5.	stvar-i	radost-i	misl-i	kćer-i
	6.	stvar-i	radost-i	misl-i	kćer-i
	7.	stvar-i stvar-ju	radost-i radošč-u	misl-i mišlj-u	kćer-i kćer-ju
Mn. č.	1.	stvar-i	radost-i	misl-i	kćer-i
	2.	stvar-i	radost-i	misl-i	kćer-i
	3.	stvar-ima	radost-ima	misl-ima	kćer-ima
	4.	stvar-i	radost-i	misl-i	kćer-i
	5.	stvar-i	radost-i	misl-i	kćer-i
	6.	stvar-ima	radost-ima	misl-ima	kćer-ima
	7.	stvar-ima	radost-ima	misl-ima	kćer-ima

1. pád jednotného čísla

Podle uvedených vzorů se skloňují podstatná jména ženského rodu zakončená na souhlásku a na souhláskou –o, která vznikla z –l, a hromadná podstatná jména středního rodu zakončená na –ad.

7. pád jednotného čísla

a) V tomto pádě mohou mít podstatná jména dvě koncovky: –i nebo –ju. Před koncovkou –ju dochází ke změně předcházejících souhlásek: d na đ, t na ć, st na šć, l na lj, n na nj, sl na šlj, sn na šnj, p na plj, b na blj, v na vlj, z na žnj, m na mlj, např. kost – košču, ljubav – ljubavlju.

b) Po měkkých souhláskách ć a đ se v koncovce –ju souhlásky j ztrácí, např. čađ – čađi, noć – noću.

c) Po ostatních souhláskách koncovka –ju zůstává např. reč – rečju.

1. pád množného čísla

Podstatné jméno veče je středního rodu, avšak v množném čísle má tvar večeri, je ženského rodu a skloňuje se podle vzoru stvar.

2. pád množného čísla

a) Některá podstatná jména mohou mít vedle obvyklé koncovky – i i koncovku – iju, např. kost – kosti i kostiju, prsi – prsi i prsiju, kokoš – kokoši i kokošiju.

b) Podstatná jména oči i uši (v jednotném čísle oko a uho jsou středního rodu) mají koncovku –iju: očiju, ušiju.

Skloňování podstatných jmen středního rodu

		Tvrdé skloňování	Měkké skloňování
J. č.	1.	-o	-e
	2.	-a	-a
	3.	-u	-u
	4.	-o	-e
	5.	-o	-e
	6.	-u	-u
	7.	-om	-em
Mn. č.	1.		-a
	2.		-a
	3.		-ima
	4.		-a
	5.		-a
	6.		-ima
	7.		-ima

		tvrdé skloňování	měkké skloňování
J. č.	1.	sel-o	polj-e
	2.	sel-a	polj-a
	3.	sel-u	polj-u
	4.	sel-o	polj-e
	5.	sel-o	polj-e
	6.	sel-u	polj-u
	7.	sel-om	polj-em
Mn. č.	1.	sel-a	polj-a
	2.	sel-a	polj-a

	3.	sel-ima	polj-ima
	4.	sel-a	polj-a
	5.	sel-a	polj-a
	6.	sel-ima	polj-ima
	7.	sel-ima	polj-ima

1. pád jednotného čísla

a) Podle uvedených vzorů se skloňují podstatná jména středního rodu zakončená na samohlásky –o a –e.

b) Podstatné jméno doba je středního rodu a je nesklonné.

c) Podstatné jméno podne se skloňuje s kmenem rozšířeným o –v- (podneva...)

1. pád množného čísla

Podstatná jména oči i uši mají v množném čísle tvary oči a uši

2. pád množného čísla

a) Jestliže jsou před koncovkou –a dvě souhlásky, vysouvá se mezi ně vkladné –a-,
npř. jutro – jutara, srce – srdaca, društvo – društava.

b) Výjimkou tvoří skupiny souhlásek st, št, šc, zd, žđ, npř. mesto – mesta,
šetalište – šetališta, gnezdo – gnezda, gvožđe – gvožđa.

Podstatná jména středního rodu s rozšířeným základem na –n, –t, –r

Jednotné číslo	1.	im-e	dugm-e	tel-e	več-e
	2.	im-en-a	dugm-et-a	tel-et-a	več-er-a
	3.	im-en-u	dugm-et-u	tel-et-u	več-er-u
	4.	im-e	dugm-e	tel-e	več-e
	5.	im-e	dugm-e	tel-e	več-e
	6.	im-en-u	dugm-et-u	tel-et-u	več-er-u
	7.	im-en-om	dugm-et-om	tel-et-om	več-er-om
Množné číslo	1.	im-en-a	dugm-et-a	tel-ad	več-er-i
	2.	im-en-a	dugm-et-a	tel-ad-i	več-er-i
	3.	im-en-ima	dugm-et-ima	tel-ad-i	več-er-ima
	4.	im-en-a	dugm-et-a	tel-ad	več-er-i
	5.	im-en-a	dugm-et-a	tel-ad	več-er-i
	6.	im-en-ima	dugm-et-ima	tel-ad-i	več-er-ima
	7.	im-en-ima	dugm-et-ima	tel-ad-i	več-er-ima

1. pád jednotného čísla

a) Podle vzoru ime se skloňují podstatná jména středního rodu, která jsou zakončená na samohlásku –e, před níž je souhláska m, npř. vreme – vremena, brene – brene, prezime – prezimena, seme – semena.

b) Podle vzoru dugme a tele se skloňují podstatná jména středního rodu, která jsou zakončená na samohlásku a u nichž se základ rozširuje o souhlásku t. Jsou to podstatná jména, která označují mláďata, a většina slov středního rodu převzatých z turečtiny, npř. pile – pileta, unuč – unučeta, kube – kubeta, ébe – ébeta.

Výjimka: dete

1. pád množného čísla

a) U většiny podstatných jmen, která rozširují základ o souhlásku t, se množné číslo vyjadřuje hromadným tvarem tvořeným příponou –ad. Tyto tvary jsou ženského rodu a skloňují se podle vzoru stvar, pile – pilad, unuč – unučad, tele – telad.

b) Dvojitý tvar má pouze několik slov, npř. dugme – dugmeta i dugmad, bure – bureta i burad, už – užeta i užad, parče – parčeta i parčad, ébe – ébeta i ébad

c) Podstatné jméno jaje má v jednotném čísle též rozšířené tvary (drveta...), ale v množném čísle má dva tvary, které se liší svým významem: tvary s nerozšířenými koncovkami drva mají význam dřevo, tvar hromadného podstatného jména drvece znamená stromy.

Skloňování podstatného jména dete

j.č.	1. dete	mn.č.	1. dec-a
2.	det-et-a	2.	dec-e
3.	det-et-u	3.	dec-i
4.	det-e	4.	dec-u
5.	det-e	5.	dec-o
6.	det-et-u	6.	dec-i
7.	det-et-om	7.	dec-om

Přídavná jména

Určité tvary

		Tvrdé skloňování			Měkké skloňování		
		Muž. r.	Žen. r.	Stř. r.	Muž. r.	Žen. r.	Stř. r.
J. č.	1.	-i	-a	-o	-i	-a	-e
	2.	-og(a)	-e	-og(a)	-eg(a)	-e	-eg(a)
	3.	-om(e)	-oj	-om(e)	-em	-oj	-om
	4.	-og(a) ^{živ.} -i ^{neživ.}	-u	-o.	-eg(a) ^{živ.} -i ^{neživ.}	-u	-e
	5.	-i	-a	-o	-i	-a	-e
	6.	-om(e)	-oj	-om(e)	-em(e)	-oj	-em
	7.	-im	-om	-im	-im	-om	-im
Mn. č.	1.	-i	-e	-a	-i	-e	-a
	2.	-ih	-ih	-ih	-ih	-ih	-ih
	3.	-im(a)	-im(a)	-im(a)	-im(a)	-im(a)	-im(a)
	4.	-e	-e	-a	-e	-e	-a
	5.	-i	-e	-a	-i	-e	-a
	6.	-im(a)	-im(a)	-im(a)	-im(a)	-im(a)	-im(a)
	7.	-im(a)	-im(a)	-im(a)	-im(a)	-im(a)	-im(a)

j. č.

Tvrdé skloňování			Měkké skloňování		
Muž. r.	Žen. r.	Stř. r.	Muž. r.	Žen. r.	Stř. r.
1.mlad-i	mlad-a	mlad-o	svež-i	svež-a	svež-e
2.mlad-og(a)	mlad-e	mlad-og(a)	svež-eg(a)	svež-e	svež-eg(a)
3.mlad-om(e)	mlad-oj	mlad-om(e)	svež-em	svež-oj	svež-em
4.mlad-og(a) mlad-i	mlad-u	mlad-o	svež-eg(a) ^{živ.} svež-i ^{neživ.}	svež-u	svež-e
5.mlad-i	mlad-a	mlad-o	svež-i	svež-a	svež-e
6.mlad-om(e)	mlad-oj	mlad-om(e)	svež-em	svež-oj	svež-em
7. mlad-im	mlad-om	mlad-im	svež-im	svež-om	svež-im

mn. č.

Tvrdé skloňování			Měkké skloňování		
Muž. r.	Žen. r.	Stř. r.	Muž. r.	Žen. r.	Stř. r.
1. mlad-i	mlad-e	mlad-a	svež-i	svež-e	svež-a
2. mlad-ih	mlad-ih	mlad-ih	svež-ih	svež-ih	svež-ih
3. mlad-im(a)	mlad-im(a)	mlad-im(a)	svež-im(a)	svež-im(a)	svež-im(a)
4. mlad-e	mlad-e	mlad-u	svež-e	svež-e	svež-a
5. mlad-i	mlad-e	mlad-a	svež-i	svež-e	svež-a
6. mlad-im(a)	mlad-im(a)	mlad-im(a)	svež-im(a)	svež-im(a)	svež-im(a)
7. mlad-im(a)	mlad-im(a)	mlad-im(a)	svež-im(a)	svež-im(a)	svež-im(a)

Neurčité tvary

j.č.

Tvrdé skloňování			Měkké skloňování		
Muž. r.	Žen. r.	Stř. r.	Muž. r.	Žen. r.	Stř. r.
1. mlad	mlad-a	mlad-o	svež	svež-a	svež-e
2. mlad-a	mlad-e	mlad-a	svež-a	svež-e	svež-a
3. mlad-u	mlad-oj	mlad-u	svež-u	svež-oj	svež-u
4. mlad-a živ. mlad neživ.	mlad-u	mlad-o	svež-a živ. svež neživ.	svež-u	svež-e
5. mlad-i	mlad-a	mlad-o	svež-i	svež-a	svež-e
6. mlad-u	mlad-oj	mlad-u	svež-u	svež-oj	svež-u
7. mlad-im	mlad-om	mlad-im	svež-im	svež-om	svež-im

Množné číslo přídavných jmen neurčitých má koncovku podstatných jmen. Jsou to tzv. jmenné tvary. Koncovky se liší pouze v 1. a 4. pádu.

- Podle těchto vzorů se skloňují všechna přídavná jména, jejich druhý a třetí stupeň a řádové číslovky.
- Přivlastňovací přídavná jména na -ov, -ova, -ovo; -ev, -eva, -evo; -in, -ina, -ino mají pouze neurčité tvary, např. bratov – bratova – bratovo, sestrin – sestrina – sestriino.
- Přídavná jména zakončená na -ski, -ska, -sko; -ški, -ška, -ško; -čki, -čka, -čko; -ni, -na, -no; -nji, -nja, -nje; -ji, -ja, -je a 2. a 3. stupeň přídavných jmen mají pouze určité tvary.

Stupňování přídavných jmen

Druhý stupeň se tvoří od 1. pádu jednotného čísla mužského rodu příponami -iji, -ji, -ši, šnji, např.:

Miloš Pantić

čist – čistiji	mek – mekši
star – stariji	tesan – tešnji
mlad – mlađi	gorak – gorči
crn – crnji	krepak – krepči/krepkiji
lak – lakši	svež – svežiji

a) 2. stupeň přídavných jmen ženského a středního rodu se tvoří analogicky; koncovka žen. rodu je –a (npř. čistija, mlađa), koncovka stř. rodu je –e (npř. čistije, mlađe)

b) U přídavných jmen končících na –ak, –ek, –ok tyto skupiny hlásek ve 2. stupni mizí, npř.:

kratak – kraći	širok – širi
dalek – dalji	visok – viši

c) Před koncovkou –ji dochází ke změně předcházející souhlásky:

d+j > đ	mlad - mlađi
st + j > šć	gust - gušći
n + j > nj	crn - crnji
l + j > lj	beo(< l) - belji
b + j > blj	grub - grublji
p + j > plj	skup - skuplji
v + j > vlj	suv - suvlji
g + j > ž	đug - duži
z + j > ž	brz - brži
s + j > š	visok - viši
k + j > č	jak - jači
m + j > mlj	strm - strmlji
t + j > ć	ljut – ljući

Třetí stupeň se tvoří od druhého pomocí předpony naj, npř.: čistiji – najčistiji, stariji – najstariji, jači – najjači.

Nepravidelné stupňování: mali – manji – najmanji, dobar – bolji – najbolji, veliki – veći – najveći, zao – gori – najgori.

Zájmena

Zájmena osobní

ja, ti, on, ona, ono, mi, vi, oni, one, ona

			Muž. r.	Žen. r.	Stř. r.
J. č.	1.ja	ti	on	ona	ono
	2.mene,me	tebe,te	njega,ga	nje,je	njega,ga
	3.meni.mi	tebi,ti	njemu,mu	njoj,joj	njemu,mu
	4.mene,me	tebe,te	njega,ga,nj	nju,je,ju	njega,ga,nj
	5.-	ti	-	-	-
	6.meni	tebi	njemu	njoj	njemu
	7.mnom,mnome	tobom	njim	njom	njim
Mn. č.	1.mi	vi	oni	one	ona
	2.nas	vas	-njih, ih		
	3.nama,nam	vam,vam	-njima, im		
	4.nas	vas	-njih, ih		
	5.-	vi	-		
	6.nama	vama	-njima		
	7.nama	vama	-njima		

a) Osobní zájmena mají v některých pádech dlouhé (tj. přízvučné) i krátké (tj. nepřízvučné, příklonné) tvary.

Přízvučné tvary se používají tehdy, je-li na zájmenech důraz, jsou-li na začátku věty, po předložce nebo stojí-li samostatně.

Někdy se používají krátké tvary; krátkých tvarů lze použít ve 4. pádě jednotného čísla mužského a středního rodu i po předložkách.

b) Ve 4. pádě jedn. čísla zájmena žen. rodu ona je možný i tvar je. Kdyby se však měl tento tvar setkat s pomocným slovesem je, anebo kdyby před tímto tvarem bylo nějaké sloveso zakončené na –je, používá se tvar ju.

Zájmena přivlastňovací

moj, moja, moje; tvoj, tvoja, tvoje; njegov, njegova, njegovo; njen, njena, njeno;
naš, naša, naše; vaš, vaša, vaše; njihov, njihova, njihovo;
přivlastňovací zájmeno zvrtné svoj, svoja, svoje

	Muž. r.	Žen. r.	Stř. r.
J. č.	1. moj	moja	moje
	2. mojeg(a), mog(a)	moje	mojeg(a), mog(a)
	3. mojem(u), mom(e,u)	mojoj	mojem(u), mom(e,u)
	4. mojeg(a), mog(a)živ. moj neživ.	moju	moje
	5. moj	moja	moje
	6. mojem(u), mom(e,u)	mojoj	mojem(u), mom(e,u)
	7. mojim	mojom	mojim
Mn. č.	1. moji	moje	moja
	2. mojih	mojih	mojih
	3. mojim(a)	mojim(a)	mojim(a)
	4. moje	moje	moja
	5. moji	moje	moja
	6. mojim(a)	mojim(a)	mojim(a)
	7. mojim(a)	mojim(a)	mojim(a)

a) Zájmena *moj, tvoj, naš, vaš, svoj* se skloňují jako přídavná jména neurčitá měkká s některými odchylkami

b) Některá zájmena mají krátké tvary, npř. *mog(a), tvog(a)*, a dlouhé tvary, npř. *mojeg(a), tvojeg(a)*. Obvykle se používá krátkých tvarů. Dlouhých tvarů se používá tehdy, je-li na zájmenech důraz, jsou-li na začátku věty, po předložce nebo stojí-li samostatně.

c) Zájmena *njegov, njegova, njegovo; njen, njena, njeno* se skloňují jako přídavná jména neurčitá.

Zájmena ukazovací

taj, ta, to; ovaj, ova, ovo; onaj, ona, ono; ovakav, ovakva, ovakvo; takav, takva, takvo; onakav, onakva, onakvo; toliki, tolika, toliko; ovoliki, ovolika, ovoliko; onoliki, onolika, onoliko aj.

	Muž. r.	Žen. r.	Stř. r.
J.č.	1. taj	ta	to
	2. toga,tog	te	toga,tog
	3. tome,tomu,tom	toj	tome,tomu,tom
	4. toga,tog živ. taj neživ.	tu	to
	5. -	-	-
	6. tome,tomu,tom	toj	tome,tomu,tom
	7. tim	tom	tim

Mn. č.	1. ti	te	ta
	2. tih	tih	tih
	3. tima, tim	tima, tim	tima, tim
	4. te	te	te
	5. -	-	-
	6. tima,tim	tima,tim	tima,tim
	7. tima, tim	tima, tim	tima, tim

a) Zájmena končící na –aj, npř. taj, ovaj, onaj, se skloňují stejně jako přídavná jména určitá

b) Zájmena končící na –lik(i) se skloňují jako přídavná jména neurčitá, resp. určitá.

Zájmena tázací

ko; šta (što); koji, koja, koje; čiji, čija, čije; kakav, kakva, kakvo; koliki, kolika, koliko

1. ko	šta (što)
2. koga	čega
3. kom(e), kom(u)	čemu
4. koga	šta (što)
5. -	-
6. kome, kom	čemu, čem
7. kime, kim	čime, čim

Kratších tvarů zájmen se používá po předložkách.

	Muž. r.	Žen. r.	Stř. r
J. č.	1. koji	koja	koje
	2. kojeg(a), kog(a)	koje	kojeg(a), kog(a)
	3. kojemu, komu, kome	kojoj	kojemu, komu, kome
	4. kojeg(a), kog(a) živ. koi neživ.	koju	koje
	5.-	-	-
	6. kojemu, kome	kojoj	kojemu, kome
	7. kojim	kojom	kojim
Mn. č.	1. koji	koje	koja
	2. kojih	kojih	kojih
	3. kojima, kojim	kojima, kojim	kojima, kojim
	4. koje	koje	koja
	5.-	-	-
	6. kojima, kojim	kojima, kojim	kojima, kojim
	7. kojima kojim	kojima kojim	kojima kojim

- a) Zájmeno čiji (čija, čije) se skloňuje jako koji (koja, koje), ale v 2., 3. a 6. pádě jedn. čísla má jen tvary s -j-, tj. dlouhé.
- b) Zájmeno kakav (kakva, kakvo) se skloňuje zpravidla jako přídavné jméno určité.
- c) Zájmeno koliki (kolika, koliko) se skloňuje zpravidla jako přídavné jméno určité.

Zájmena vztažná

V uloze vztažných zájmen se používá zájmen tázacích, npř. koji, što, čiji, kako.

Číslovky

Číslovky základní

1 jedan, jedna, jedno	50 pedeset
2 dva (muž. a stř. rod) dvojica (muži)	60 šezdeset
dve (žen. rod)	70 sedamdeset
dvoje (smiš. pár)	80 osamdeset
3 tri	90 devedeset
4 četiri	100 sto, stotina
5 pet	101 sto (i) jedan
6 šest	102 sto (i) dva
7 sedam	120 sto (i) dvadeset
8 osam	121 sto dvadeset (i) jedan
9 devet	200 dvesta, dve stotine
10 deset	300 trista, tri
11 jedanaest	400 četristo, četiri stotine
12 dvanaest	500 petsto, pet stotina
13 trinaest	600 šeststo, šest stotina
14 četrnaest	700 sedamsto, sedam stotina
15 petnaest	800 osamsto, osam stotina
16 šesnaest	900 devetsto, devet stotina
17 sedamnaest	1000 hiljada
18 osamnaest	2000 dve hiljade
19 devetnaest	3000 tri hiljade
20 dvadeset	4000 četiri hiljade
21 dvadeset (i) jedan	5000 pet hiljada
22 dvadeset (i) dva	1000000 milion
30 trideset	2000000 dva miliona
40 četrdeset	5000000 pet miliona
	1000000000 milijarda

- a) Pro počítání podst. jmen rodu mužského neživ. a živ. se používá základní číslovka oba.
- b) Pro počítání osob mužského rodu se používají podst. jména číselná, npř. obojica.
- c) Pro počítání smíšených párů se používají číslovky druhové, npř. oboje.

Skloňování číslovek základních

- a) Číslovky jedan, jedna, jedno se skloňují jako přídavná jména neurčitá, ale v 2.,3. a 6. pádě jednotného čísla mužského a středního rodu má koncovky určitého skloňování. V množném čísle plní tato číslovka stejnou funkci jako v češtině
- b) Číslovky dva, dve, oba, obe, tri, četiri:

Muž. a stř. rod		Žen. rod	
1. dv-a	ob-a	dv-e	ob-e
2. dv-aju	ob-aju	dv-eju	ob-eju
3. dv-ama	ob-ama	dv-ema	ob-ema
4. dv-a	ob-a	dv-e	ob-e
5. dv-a	ob-a	dv-e	ob-e
6. dv-ama	ob-ama	dv-ema	ob-ema
7. dv-ama	ob-ama	dv-ema	ob-ema

1. tr-i
2. tr-iju
3. tr-ima
4. tr-i
5. tr-i
6. tr-ima
7. tr-ima

1. četir-i
2. četir-iju
3. četir-ma
4. četir-i
5. četir-i
6. četir-ma
7. četir-ma

Tyto číslovky se ve spojení s počítaným předmětem v hovorové srbštině většinou neskloňují (npř. sa dva druga).

c) Číslovky od pet výše (kromě stotina, hiljada, milion, a milijarda) jsou nesklonné.

d) Číslovky stotina, hiljada, milion a milijarda se skloňují jako podstatná jména. U číslovek stotina a hiljada se velmi často užívá tvaru 4. pádu jednotného čísla končícího na –u místo pádů jiných, hlavně ve složených tvarech, npř. hiljadu devetsto devedeset.

Číslovky řadové

1. prvi	50. pedeseti
2. drugi	60. šezdeseti
3. treći	70. sedamdeseti
4. četvrti	80. osamdeseti
5. peti	90. devedesti
6. šesti	100. stoti, stotiniti
7. sedmi	101. sto prvi
8. osmi	115. sto petnaesti
9. deveti	159. sto pedeset deveti
10. deseti	200. dvestoti, dve stoti, dve stotiniti
11. jedanaesti	201. dvesta prvi
12. dvanaesti	300. tristoti, tri stoti, tri stotiniti
13. trinaesti	400. četiristoti, četiri stoti, četiri stotiniti
14. četrnaesti	500. petstoti, pet stoti, pet stotiniti
15. petnaesti	600. šeststoti, šest stoti, šest stotiniti
16. šesnaesti	700. sedamstoti, sedam stoti, sedam stotiniti
17. sedamnaesti	800. osamstoti, osam stoti, osam stotiniti
18. osamnaesti	900. devetstoti, devet stoti, devet stotiniti
19. devetnaesti	1000. hiljaditi
20. dvadeseti	1001. hiljadu prvi
21. dvadeset prvi	2000. dvehiljaditi
30. trideseti	2001. dve hiljade prvi.
40. četrdeseti	1000000. milioniti

- a) Ženský rod se tvoří příponou –a, střední rod se tvoří příponou –o, kromě číslovky treći (dvadeset treći atd.), která má pro střední rod tvar treće.
b) Všechny řadové číslovky se skloňují jako přídavná jména určitá.
c) Za řadovými číslovkami napsanými arabskými číslicemi se píše tečka. Po římských číslicích se tečka nepíše.

Příslovce

Příslovce jsou nesklonná.

Příslovce tvořená od přídavných jmen mají vždy tvary přídavných jmen středního rodu, a to v každém stupni.

Příslovce tvořená od přídavných jmen končících na –ski, –čki, –ški mají tvary přídavných jmen mužského rodu.

Stupňování příslovcí:

Příslovce se stupňují stejně jako přídavná jména ve středním rodě, např.:

gusto – gušće – najgušće
lepo – lepše – najlepše

Spojky jsou slova, kterými se spojují slova a věty. Ony můžou být:

- a) souřadící - i, pa ,te, ni ,niti
- ili
- a, ali, no, nego, već
- b) podřadící - da, mada, iako, čim, dok, ukoliko

Předložky

s 2. pádem: bez, blizu, do, duž, ispod, iz, iza, između, iznad, izvan, kod, kraj, mesto, nasred, niže, od, oko, okolo, osim, pokraj, pored, posle, preko, pre, protiv, radi, s, sa, sem, sred, u, usred, van, više, za, zbog

s 3. pádem: k, ka, suprot, nasuprot, prema

s 4. pádem: kroz, među, mimo, na, nad, niz, o, po, pred, u, uz, za

s 6. pádem: na, o, pri

se 7. pádem: među, nad, pod, pred, s, sa, za

Slovesa

Přehled slovesných tříd

Třída	Infinitivní kmen zakončený na:	Kmen přítomný zakončený na:	Vzory
I.	souhláskou	e	tres-ti; tres-eš
II.	a	e	ora=ti; oreš
III.	nu	ne	tonu-ti; tone-š
IV.	ø a	je je	ču-ti; čuje-š kaziva-ti; kazuje-š
V.	a	e (se změněnou předcházející souhláskou)	pisa-ti; piš-e
VI.	a e	a e	peva-ti; peva-š ume-ti; ume-š
VII.	i e	i i	nosi-ti; nosi-š vide-ti; vidi-š
VIII.	a	i	drža-ti; drži-š

Pomocná slovesa

Pomocná slovesa slouží k tvoření složených slovesných tvarů. Kratší tvary pomocných sloves se nazývají enklitické tvary:

- 1) jesam – přít. č.: jesam, sam
- 2) hteti – přít. č.: hoću, ću
- 3) biti – přít. č.: budem

Časování pomocných sloves

Jesam má pouze tvary přítomného času:

	jedn. č.	mn. č.
1.	jesam, sam	jesmo, smo
2.	jesi, si	jeste, ste
3.	jeste, je	jesu, su

Biti má všechny tvary kromě trpného přičestí

	přít. čas	aorist	imperfektum	rozk. způs.
1.	budem	bih	bejah, beh	-
2.	budeš	bi	bejaše, beše	budi
3.	bude	bi	bejaše, beše	(neka bude)
1.	budemo	bismo	bejasmo, besmo	budimo
2.	budete	biste	bejaste, beste	budite
3.	budu	bi	bejahu, behu	(neka budu)

Infinitiv: biti

Přechodník přítomný: budući

Přechodník minulý: bivši

Přičestí minulé: bio, bila, bilo; bili, bile, bila

Hteti má všechny tvary kromě trpného přičestí

	přít. čas	aorist	imperfektum	rozk. způs.
1.	hoću, ću	hteh, htedoh	hoćah	-
2.	hoćeš, ćeš	hte, htede	hoćaše	htedni
3.	hoće, će	hte, htede	hoćaše	(neka hoće)
1.	hoćemo, ćemo	htesmo, htedosmo	hoćasmo	htednimo
2.	hoćete, ćete	hteste, htedoste	hoćaste	htednite
3.	hoće, će	hteše, htedoše	hoćahu	(neka hoće)

Infinitiv: hteti

Přechodník přítomný: hoteći

Přechodník minulý: htevši

Příčestí minulé: hteo, htela, htelo; hteli, htele, htela

Časování sloves

Personální slovesné tvary

Slovesné časy

Přítomný čas vyjadřuje děj, který probíhá v okamžiku rozhovoru, tedy v přítomnosti. Tvoří se z kmenu přítomného a koncovek:

1. -m, 2. -š, 3. -; 1. -mo, 2. -te, 3. -e, -ju, -u

1.	radi-m	radi-mo
2.	radi-š	radi-te
3.	radi-	rad-e, peva-ju, piš-u

Aorist, minulý ukončený čas, vyjadřuje děj, který byl ukončen před okamžikem rozhovoru. Tvoří se z kmenu infinitivního a koncovek:

a) pokud kmen končí na samohlásku, koncovky jsou:

1. -h	1. -smo	1. pogleda- h	1. pogleda- smo
2. -	2. -ste	2. pogleda-	2. pogleda- ste
3. -	3. -še	3. pogleda-	3. pogleda- še

b) pokud kmen končí na souhlásku, koncovky jsou:

1. -oh	1. -osmo	1. pad- oh	1. pad- osmo
2. - e	2. -oste	2. pad- e	2. pad- oste
3. - e	3. -oše	3. pad- e	3. pad- oše

Aorist se nejčastěji tvoří z dokonavých sloves a velmi zřídka z nedokonavých

Minulý čas, perfektum, vyjadřuje děj, který probíhal v minulosti. Tvoří se z kratšího tvaru přítomného času pomocného slovesa být a z minulého příčestí

1. ja sam učio	1. mi smo učili
2. ti si učio	2. vi ste učili
3. on je učio	3. oni su učili
ona je učila	one su učile
ono je učilo	ona su učila

Imperfektum, minulý neukončený čas, označuje děj, který probíhal v minulosti souběžně s jiným minulým dějem. Tvoří se z nedokonavých sloves, z přítomného

kmenu vynechaním jeho poslední samohlásky, nebo z infinitivního kmenu a koncovek:

1. – ijah	1. – ijasmo	1. tres- ijah	1. tres- ijasmo
2. – ijaše	2. – ijaste	2. tres- ijaše	2. tres- ijaste
3. – ijaše	3. – ijahu	3. tres- ijaše	3. tres- ijahu

1. – jah	1. – jasmo	1. živ- jah> življah	1. živ- jasmo>življasm
2. – jaše	2. – jaste	2. živ- jaše>življaše	2. živ- jaste>življaste
3. – jaše	3. – jahu	3. živ- jaše>življaše	3. živ- jahu>življahu

1. – ah	1. – asmo	1. čit- ah	1. čit- asmo
2. – aše	2. – aste	2. čit- aše	2. čit- aste
3. – aše	3. – ah	3. čit- aše	3. čit- ah

Pluskvamperfektum, dávný minulý čas, označuje děj, který probíhal v minulosti před jiným minulým dějem. Tvoří se z :

a) minulého času pomocného slovesa biti a příčestí minulého

b) imperfekta pomocného slovesa biti a příčestí minulého

a) 1. bio sam učio	1. bili smo učili
2. bio si učio	2. bili ste učili
3. bio je učio	3. bili su učili
b) 1. bejah (beh) učio	1. bejasmo (besmo) učili
2. bejaše (beše) učio	2. bejaste (beste) učili
3. bejaše (beše) učio	3. bejahu (behu) učili

Futur I, budoucí čas, označuje děj, který nastane v budoucnosti. Tvoří se z kratšího tvaru přítomného času pomocného slovesa hteti a infinitivu. Může být jednoduchý a složený. Ze sloves, která v infinitivu končí na –ći se nemůže tvořit jednoduchý futur.

1. ja ću raditi; radiću	1. mi ćemo raditi; radićemo
2. ti ćeš raditi; radićeš	2. vi ćete raditi; radićete
3. on će raditi; radiće	3. oni će raditi; radiće

1. ja ću seći; seći ću	1. mi ćemo seći; seći ćemo
2. ti ćeš seći; seći ćeš	2. vi ćete seći; seći ćete
3. on će seći; seći će	3. oni će seći; seći će

Futur II, předbudoucí čas, označuje děj, který nastane v budoucnosti před jiným budoucím dějem. Tvoří se z přítomného času pomocného slovesa biti a příčestí minulého, které se mění.

1. budem radio	1. budemo radili
2. budeš radio	2. budete radili
3. bude radio	3. budu radili

Slovesné způsoby

Imperativ, rozkazovací způsob, vyjadřuje přání nebo rozkaz, aby někdo vykonal nějakou činnost. Tvoří se z tvaru 3. osoby mn. č. přítomného času vypuštěním jeho koncovky a přidáním koncovky pro tvar a osobu:

1. -, 2. -i, -j, 3. -; 1. -imo, -jmo 2. -ite, -jte, 3.-

Imperativ má jenom tvary pro 2. osobu jedn. č. a 1. a 2. osobu mn. č. Pro 3. osobu se ve funkci imperativu používá konstrukce z částice neka a slovesa v přítomném času v 3. osobě jedn. nebo mn. č.

1. -, -	1. piš -imo, peva -jmo
2. piš -i, peva -j	2. piš -ite, peva -jte
3. (neka piše)	3. (neka pišu)

Potencial, podmiňovací způsob, vyjadřuje možnosti, podmínky a přání pro vykonání nějaké činnosti. Tvoří se z aoristu pomocného slovesa a příčestí minulé.

1. ja bih pisao	1. mi bismo pisali
2. ti bi pisao	2. vi biste pisali
3. on bi pisao	3. oni bi pisali

Impersonální slovesné tvary

Infinitiv, neurčitý slovesný tvar, který pouze pojmenovává děj, a nevyjadřuje se jím osoba ani čas. Infinitiv končí na -ti, -ći.

raditi, pevati, skakati, čitati, peći, reći, seći, ići

Příčestí minulé, tvoří se z infinitivního kmenu a koncovek: -o, -la, -lo; -li, -le, -la.

Má zvláštní tvary pro rod a číslo a nemá tvar pro osobu. Slouží k tvoření složených slovesných tvarů.

radio, radila, radilo; radili, radile, radila
pekao, pekla, peklo; pekli, pekle, pekla

Příčestí trpné, vyjadřuje, že se na někom nebo na něčem konala nebo vykonala nějaká činnost, tj., že někdo trpí vykonávání činnosti. Tvoří se z kmenu infinitivního nebo přítomného přechodných sloves a koncovek:

-n, -na, -no; -ni, -ne, -na / -en, -ena, -eno; -eni, -ene, -ena (s jotací předchozí souhlásky u některých sloves) nebo: -t, -ta, -to, -ti, -te, -ta.

Má zvláštní tvary pro všechny tři rody jedn. a mn. čísla. Slouží k tvoření složených slovesných tvarů.

nacrtan, nacrtana, nacrtano; nacrtani, nacrtane, nacrtana
 srušen, srušena, srušeno; srušeni, srušene, srušena
 zabrinut, zabrinuta, zabrinuto; zabrinuti, zabrinute, zabrinuta

Přechodník přítomný, označuje děj, který se koná zároveň s jiným dějem. Tvoří se z plného tvaru 3. osoby mn. č. přítomného času a koncovek – cí. Tvoří se z nedokonavých sloves.

pišu – cí, rade – cí, trče – cí, gledaju – cí, igraju – cí

Přechodník minulý, označuje děj, který se vykonal před jiným dějem. Tvoří se z kmenu infinitivního a koncovek – vši, -v. Nejčastěji se tvoří z dokonavých sloves.

krenu – vši / krenu – v, mahnu – vši / mahnu – v, ču – vši / ču – v,
 otiša – vši / otiša – v, pogleda – vši / pogleda – v

Některá nepravidelná slovesa:

	rozkazovací způsob	příčestí minulé
bdeti, bdim	bdi	bdeo, bdela, bdelo
bosti, bodem	bodi	bo, bola, bolo
brati, berem	peri	prao, prala, pralo
dati, dam	crpi	crpeo, crpela, crpelo
disati, dišem	diši	disao, disala, disalo
doći, dočem	dođi	došao, došla, došlo
doneti, donesem	donesi	doneo, donela, donelo
ići, idem	idi	išao, išla, išlo
imati, imam	imaj	imao, imala, imalo
jesti, jedem	jedi	jeo, jela, jelo
krasti, kradem	kradi	krao, krala, kralo
leći, legnem	lezi	legao, legla, leglo
moći, mogu	mogni	mogao, mogla, moglo
naći, načem	nađi	našao, našla, našlo
ostati, ostanem	ostani	ostao, ostala, ostalo
pasti, padnem	padni	pao, pala, palo
peći, pečem	peci	pekao, pekla, peklo
plesti, pletem	pleti	pleo, plela, plelo
rasti, rastem	rasti	rastao, rasla, raslo

sesti, sednem	sedni/sedi	seo, sela, selo
stati, stanem	stani	stao, stala, stalo
uzeti, uzmem	uzmi	uzeo, uzela, uzelo
znati, znam	znaj	znao, znala, znalo
zvati, zovem	zovi	zvaio, zvala, zvalo

Slovosled ve větě

V srbském jazyce slovosled je v podstatě volný.

Obvyklé rozmístění větných členů ve větě s přechodným slovesem je:

podmět + přísudek + předmět

↓ ↓ ↓

Brane je gurnuo Mišu

To není jediné možné rozmístění. Tato věta se může vyjádřit ještě několika způsoby:

Brane je Mišu gurnuo. (podmět + předmět + přísudek)

Gurnuo je Brane Mišu. (přísudek + podmět + předmět)

Gurnuo je Mišu Brane. (přísudek + předmět + podmět)

Mišu je gurnuo Brane. (předmět + přísudek + podmět)

Mišu je Brane gurnuo. (předmět + podmět + přísudek)

Je to možné, protože podstatná jména mají různé gramatické tvary bez ohledu na kterém místě se nachází podmět a předmět je možné rozlišovat je.

Podstatná jména, která mají stejný tvar v 1. a 4. pádě (podstatná jména mužského a středního rodu, která označují něco neživotné, některá podst. jm. ženského rodu typu noć, kost a nesklonná podst. jm.) by se měla rozmístit podle obvyklého rozmístění podmět + přísudek + předmět. Např.:

Led	je odlomio	crep	Meri	je gurnula	Dženi
podmět	přísudek	předmět	podmět	přísudek	předmět
1. pád		4. pád	1. pád		4. pád

Předklonky (nepřízvučná slova) nemůžou být na prvním místě, ale musejí stát za prvním přízvučným slovem. Např. v následujících větách předklonka je není na dobrém místě.

Je Mišu gurnuo Bane. ale Mišu je gurnuo Bane.

Mišu gurnuo Bane je.